

Este nyolckor találkozunk

- Halló! Halló!
- Halló, igen.
- Te vagy az, Lajcsika?
- Igen, igen. Ki az?
- Gizella néni.
- Csókolom a kezét, drága Gizus néni. Hogy tetszik lenni? Ó, milyen kellemes meglepetés!
- Meghalok, Lajcsika. Itt a vég.
- Ó, ne tessék ilyet mondani. Fogok én még Gizus nénivel táncolni a születésnapján.
- Vár az én Uram, Teremtőm, Lajcsika.
- Oda se neki, Gizus néni. Hadd várjon. Jön a nyár, majd elmegyünk csónakázni. Hű, de remek lesz.
- Meghalok, Lajcsika, gyere el hozzám ma este.
- Gizus néni, az Isten áldja meg, ne beszélje be magának ezt a számárságot. Biztosan egy kicsit gyengélkedik, nem kell attól megijedni. Egyébként sajnálom, ma nem mehetek.
- Lajcsika, gyere ide nyolcra, beszéljük meg az örökséget. Eljössz?
- Hát, elmegyek.
- Kivel beszéltél?
- Egy majdnem kilencvenéves csoroszlyával. Szinte naponként telefonál, szétmegy az agyam, ha ezt a reszkető hangot meghallom. Mi vagyunk az örökösei: Frici, Lenke és én. Ez még nem volna baj, de tíz éve osztogatja a bútordarabjait hármunk között. Engem nem érdekel sem a zongorája, sem az ezüst evőkészlete, sem a keresztanyja térdekalácsa, felőlem vihet a sírba mindent. Van egy háza, megér néhány milliót, de az öregasszony nem hajlandó eladni, pedig a lakó megvette volna. Mártír vagyok, hidd el, igazi mártír.
- Ez mind szép, öregfiú, de a lányok várnak, jössz?
- Bolond vagy? Hogy mennék? Vár az én aranyos, drága Gizus néném. Hogy az Isten...

- Lenke, te vagy?
- Én vagyok, Gizus néni.
- Lenkécske, meghalok, itt a vég.
- Gizus néni drága, ne tessék ilyet mondani. Ne tessék. Viszek... viszek egy kis jó leveskét, Gizus néni. Jó?

- Nagyon jó lesz, drágám. Gyere ide nyolcra, beszéljük meg az örökséget.
- Ott leszek, persze, ott leszek, viszem a leveskét is. Jaj, istenem...

■

- Frici otthon van?
- Nincsen itthon.
- Ha hazjön, mondd meg neki, hogy jöjjön el nyolcra. Itt a vég, Márta. Meg kell beszéljük az örökséget.
- Ugyan, Gizus néni, biztosan képzelődik.
- Nem, nem, alig van már erőm. Nyolckor várom Fricit.
- Gyere, gyere, Fricikém, óriási újság van.
- Mi az a nagy újság? Fáradt vagyok, vacsorázni szeretnék, utána majd elmondod.
- De az istenért, nyolc óra mindjárt. Gizus néni haldoklik. Hát, nem nagyszerű?
- Mit beszélsz?
- Most telefonált. Nyolcra ott kell lenned, megbeszélitek az örökséget. Az örökséget! Végre! Jaj, istenem...
- Te örülsz annak, hogy Gizus néni meghal?
- Szó sincs róla, dehogyis. Csak... Fricikém, a zongorának megvan a helye, igaz? Ott, a sarokban. Milyen jó lesz Jucikának, ha megnő. És az evőkészlet! Ezüst evőkészlettel fogunk enni. Jaj, drága Isten...!
- Hát, akkor megyek szegény Gizus nénihez – adta meg magát Frici.
- Eredj, drágám, eredj.

■

- Itt vagytok? Mind? Lenke, megeszem a levest, hogy legyen egy kis erőm. Adjatok belőle Cucukának is.
- Egy macskának, levest? Hogy gondolja, Gizus néni. Én nem a macskának főztem.
- Elég legyen! – mondja gúnyosan Lajcsi. – Nem látod, milyen éhes Cucuka?! Egyél, drágám. – Kivesz a levesből egy kistányérnyit, s leteszi Cucukának a földre.
- Lajcsika, ugye, te szereted Cucukát?
- Nagyon. Úgy a szívemhez nőtt – mondja Lajcsi undorodva.
- Lajcsikám, nagy dolgot mondok. Tudod, hogy döntöttem? Neked adom Cucukát.
- Köszönöm a bizalmat, drága Gizus néni.
- Fricikém, te kapod a zongorát. Ugye, jó lesz nektek?
- Ó, Gizus néni, ne tessék ilyet mondani. Fog még Gizus néni zongorázgatni.
- Én már nem, nekem már végem.
- Lenkécske, neked mit adjak? Neked mit? Neked adom, ami itt van. A bútorokat, az ezüst evőkészletet, a szőnyeget, mindent.

- Köszönöm, Gizus néni.
– Lajcsi, kérdezd meg... kérdezd meg, mi lesz a házzal?
– Gizus néni, Lenke kérdezteti, hogy mi lesz a házzal?
– A ház az enyém! – mondja Gizus néni határozottan.
– A ház a Gizus nénié – közli Lajcsi a többiekkel, ha nem hallották volna.
– Mi van veletek? Olyan csendben vagytok, mintha meghalt volna valaki. – Gizus néni visszatért az élet.
– Éppen most gondoltam ki. Kártyázhatnánk. Remekül eltelik veled az idő. Itt van a kártya a helyén, a fiókban? – Lajcsi ügyködik.
– Ott, fiam, ott.
– Na, kérem tisztelettel, be lehet szállni. Mit játszunk? Pókerezünk, jó? Tud Gizus néni pókerezni?
– Hát, hogyne. Szegény Bandi bácsi, amíg élt, sokat kibiceltem neki.
– Na, tessék, Gizus néni beszél.
– Mit mondjak?
– Hát, Gizus néni drága, nem tetszik emlékezni? Valamit kérni kell – mondja Lajcsi.
– A kert.
– Micsoda?
– A ház körül. Az egész kert.
– Gizus néni, megadom. Tessék vigyázni – fenyegetőzik Lajcsi.
– Jó. Mit adsz érte?
– Mit is? Adom a kertért Cucukát. Cucuka az enyém, igaz?
– Igaz.
– Jó lesz érte Cucuka?
– Persze.
– No, akkor rendben. Tessék, van három királyom.
– Nekem csak három alsóm van
– Hát, akkor nyertem. A kert az enyém, ne tessék haragudni – szabadkozott Lajcsi.
– Nem, nem. A kert a tiéd. A kert teljesen. Az egész, ami a ház körül van.
– Abba kellene hagyni, Gizus néni biztosan elfáradt – javasolja Lajcsi, mintha attól félt volna, hogy valaki elnyeri tőle a kertet.
– Nem, nem, osszad csak – Gizus néni mintha hirtelen megtáltosodott volna.
– Ami itt van: Minden. A bútorok, az ezüst evőkészlet, a szőnyegek... – Lenke tűzbe jött.
– Megadom. A nagszobával megadom – így Gizus néni.
– Én is megadom. A zongorát adom érte. Ezt a zongorát, amit nekem adott Gizus néni – mondta Frici.
– Én is megadom. A kerttel, ami a ház körül van... De felülkérek. – Lajcsi tündökölt.
– Hogy? Mit beszélsz? – Lenke mintha nem hitt volna a fülének.
– Cucukát adom. Ki mit ad érte? – Lajcsi győzedelmes arccal nézett körül.
– Cucuka nem ér semmit – mondta Lenke.
– Mit beszélsz? Mit beszélsz? Halljátok, Cucuka nem ér semmit?! – Gizus néni felháborodottan nézett fel az égre.
– Cucukáért adom a hegedűmet – mondta Frici.

– Én nincs mit adjak. Kilépek – mondta Lenke majdnem sírva.
 – Gizus néni mit kínál? – kérdezte Lajcsi.
 – Cucukáért adom a két szobát. És a fürdőszobát felülkérem. Na, mit adtok érte?
 – Hát, sajnos – mérgelődött Lajcsi is, és lassan ledobja a kártyáit.
 – S te, Frici, te?
 – Nekem sincs mit... nincs mit... – dadogta Frici.
 – Akkor az enyém minden, igaz? Minden az enyém. Cucuka, a kert, a szobák, a fürdőszoba, a zongora, a bútorok, az ezüst evőeszköz, a szőnyegek. Minden!
 – Két kilencese volt, csak kettő! – Lenke vérvörös volt.
 – Blöfföltem – Gizus néni sipítva felnevet. – Segítsetek egy kicsit... A zongorához... –
 Leüt néhány hangot, belekezd egy keringőbe, aztán hirtelen abbahagyja a játékot. – Te, Frici, holnap hozd el a hegedűt. Ha jól emlékszem, megnyertem. Milyen jó lesz, én zongorázom, Lajcsika meg kísér hegedűn. Fricikém, hozd magaddal Mártácskát is, hadd élvezze ő is a zenét.
 – Elhozom, Gizus néni, persze – Frici közben arra gondol, hogy ezek után mi vár reá odahaza?
 – Eljössz, Lajcsika?
 – Szívesen, Gizus néni. Örömmel – mondja Lajcsi fogcsikorgatva, s a fejfájástól szinte már hányingere van.
 – Lenkécske, hozzá holnap is egy kis leveskét, a mai is nagyon finom volt.
 – Hozok, persze, hozok – Lenkének olyan elhaló volt a hangja, mintha a végét járná.
 – Hát akkor, Isten veletek.
 – Kezét csókolom, drága Gizus néni – mondták kórusban az örökösök, és elhagyták a lakást.

Gyilkosok között

Csodálkozott, hogy még nem engedték ki a kórházból, pedig már sikerült segítség nélkül felülnie az ágyból, igaz, egyedül felállni még semmiképpen sem tudott. Dél előtt nem volt, aki segítsen, a családtagok mindegyike foglalt volt, a feleség dolgozott, a kislány egyetemre járt, a szobaasszony után hiába csengetett, egy-egy személy teljesített szolgálatot minden egyes emeleten, annak meg rengeteg dolga volt, mosdatta a betegeket, kivitte az ágytálakat, naponta háromszor hozott ételt és osztotta ki, elvitte a mosatlant a központi mosodába, el-elkísérte a járó betegeket különféle vizsgálatokra a szomszédos kórházakba, elvitte a központi laboratóriumba a napi vér- és vizeletmintákat, elhozta onnan az eredményeket, és ami a legtöbb időt vett igénybe, takarítania kellett mindenütt, felfosta az összes helyiségeket, minden nap megmosta az ablakokat, a professzor megkövetelte a százszázalékos tisztaságot. Ilyen körülmények között elméletileg csak a szobatársak segítségét vehette volna igénybe, ha valamiért fel kellett volna állnia, csakhogy a két szobatárs igen súlyos állapotban volt, szinte mozdulatlanul feküdtek egész nap, az egyik egyfolytában aludt, olyan ájulós alvásnak tűnt, noha a mi betegünk egyáltalán nem értett hozzá, csak azt látta, hogy minden nap többször injekciózzák, jól láthatóan teljesen eredménytelenül. A másiknak ugyan nyitva volt a szeme, de beszélni nem beszélt, mintha haldokolt volna. Eze-

ket soha senki nem látogatta meg, valami távoli faluból kerülhettek ide, a hozzátartozók valószínűleg már rég lemondtak róluk. Az orvosok, alorvosok, asszisztensnők munkaköri feladatai közé nem tartozott a betegek emelése, cipelése, az ágytálak kivitele, úgyhogy a betegek délután kizárólag a családtagok segítségére számíthattak, akik meg is jelentek mindannyian, még a régebben nyugdíjba ment, idős és súlyos reumával küszködő nővére is, ilyenkor még zavaró tényező is volt egyik-másik, hangskodtak és egymás szájából kapkodták ki a szót, nem gondoltak arra, hogy az ébren lévő betegnek esetleg terhére van a hangskodás.

Az egyik szombat délelőtt a nyitott szemű beteg elkezdte szokatlanul hangosan és szagotottnan venni a levegőt, erősen fújtatott, nyögött, jól láthatóan rángatózott a paplan alatt. A mi betegünk semmiféle egészségügyi felkészültséggel nem rendelkezett, de a szokatlan légzésvétel és a furcsa vonaglások valamiféle véghelyzetet sugalltak, úgy döntött, hogy segítségért fog csengetni, de hiába csengetett, nem érkezett semmilyen segítség, s noha a csengetést százszor is megismételte, sehol senki. Alig telt el tizenöt perc, a vonagló beteg egyszer csak nem mozdult többet, két és fél méteres távolságból is látni lehetett, hogy a szeme nyitva maradt, de egyáltalán nem pislog. Egy jó óra után bejött a szobaasszony, hogy nincs-e szükség valamire.

– Orvos kellene – válaszolt a kérdező –, azt hiszem, a kolléga végleg eltávozott.

– És maga miért nem csengetett? – kérdezte az asszony.

– Legalább százszor csengettem segítség után, senki sem jött be, senki sem.

– Én nem voltam csengő közelben, egy létra tetején állva mostam a felső ablakokat, de maga a szolgálatos orvosnak kellett volna csengessen, azt a piros gombot kellett volna megnyomnia a feje mellett, senki sem mondta magának, hogy az mire szolgál?

– Nem, nem tudtam róla, és csak magukat szoktam hívni, orvost soha.

A hullát már szombaton, a kora délutáni órákban elszállították a hullaházba.

Hétfőn reggel nyolc órakor a szalonban volt a kórház professzora, a szalonorvos, a szolgálatos asszisztensnő, a szombati szobaasszony és egy ismeretlen férfiú. Utólag kiderült, hogy az illető nyomozótiszt a helyi ügyészségtől.

– Elmondaná részletesen, hogy mi történt? – kérte a professzor.

– Természetesen – mondta a beteg, és aprólékosan, részletesen beszámolt a történetekről, közben azt is hangsúlyozta, hogy ő semmiféle egészségügyi felkészültséggel nem rendelkezik, csak feltételezte, hogy nagy a baj, s amit megtehetett, megtette.

– Hogyhogy feltételezte? Nem létezik, hogy maga soha ne látott volna halottat. Ha nyitva maradt a szeme, nem pislogott, nem mozgott, anélkül, hogy lenne valamilyen egészségügyi felkészültsége, teljesen biztos kellett hogy legyen abban, hogy a szobatárs halálán van, vagy már meg is halt talán. S maga a takarítónőt hívta, ahelyett, hogy a szolgálatos orvos után csengetett volna?!

– Mondtam már, hogy nem tudtam a másik csengőről, senki sem figyelmeztetett rá, hogy az a piros gomb mire való.

– Gondolhatta volna, hogy vészjelző. Magának egyetemi végzettsége van, nem analfabéta.

– Sajnálom, kérem, nem tehetek róla.

– Mondja csak – vette át a szót a nyomozótiszt –, maga haragudott valamiért erre a betegre, azért nem tett meg minden elképzelhető, hogy megmentse?!

– Jézus Mária, hogy képzel rólam ilyesmit?

– Odamehetett volna az illető ágyához, hogy megbizonyosodjék a helyzetről, s ha nem tudott arról a csengőről, senki sem sértődött volna meg, ha addig ordít, amíg bejön valaki, nem gondolja?

– Nem tudok felállni az ágyról, uram, ezt is már mondtam. Ha nem tudná, én is súlyos beteg vagyok.

– Ha saját betegségében állt volna be egy még súlyosabb változás, akkor sem ordított volna? Mit gondol, nem vett volna erőt magán, hogy például lecsúszson a padlóra, elvonszolja magát a kijáratig, kínlódva ugyan, de valahogy kinyissa az ajtót, és addig ordítson segítség után, amíg megjelenik valaki? Egy másik emberért nem tartotta érdemesnek, hogy egy kis erőfeszítéssel esetleg megmentse az életét? Megint kérdezem: haragudott rá valamiért?

– Hogy képzeli? Mit gondol, gyilkosnak jöttem ide? A végén azt is képes lesz feltételezni, hogy jó harminc éve ismertem a pasit, esküdt ellensége voltam egy fél életen át, s most itt volt az alkalom, hogy a halálát ne akadályozzam meg. Maguk egyszerűen rettenetesek!

– Uram, nem tudom, mit mondjak, de valami nem stimmel ebben a különös halálesetben. És akkor azt is meg kell kérdezniem, hogy legalább ismerte régebből is az illetőt?

– Dehogyan ismertem, most találkoztam vele életemben először. Még a nevét sem tudom.

– Ott van a neve az ágy végében csüngő adatlapra felírva. Nem nézte meg?

– Nem, nem érdekelt.

– Hát, mi érdekli magát?

– A saját életem.

– S mások megdöglhetnek maga mellett? Nem érzi, hogy ez az igen megvetett teória hasonlít valami szörnyűséghez?

– A végén azzal fog megvádolni, hogy neofasiszta vagyok, s az öreg nem halt meg természetes halállal, hanem én fojtottam meg.

– Maga olyasmiket mond, hogy egyre inkább elveti bennem a kétely magvait, úgyhogy kénytelen vagyok arra is rákérdezni, hogy van valamilyen konkrét köze ennek az embernek a halálához?

– Nincs, uram, annyi közöm van hozzá, mint magának.

– Sajnálom, de nem érzem elég meggyőzőnek a szavait.

– Ez egy örület, ami itt történik. Mondja, nem hozott bilincset is?

– Nem, nem hoztam, de látom, feltételezte, hogy hoznom kellett volna. Tudja mit, holnap visszajövök, és hozok magammal bilincset is.

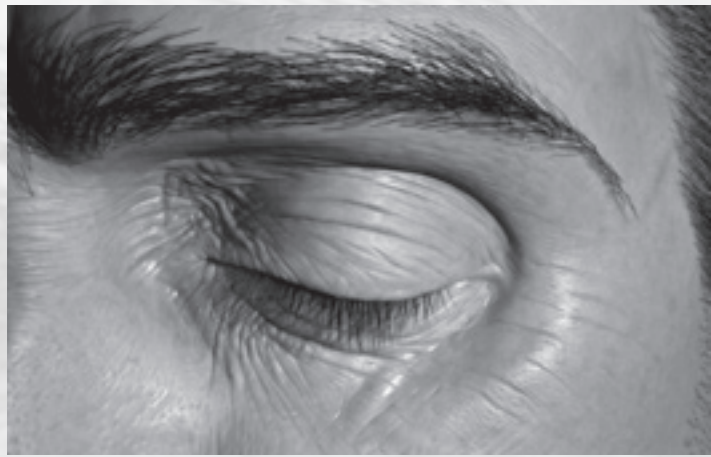
– Professzor úr, Ön mit szól mindezekhez? – kérdezte felháborodottan a beteg. – Itt megvádolják az egyik betegét, aki mozogni is alig tud. Normális dolog ez?

– Kedves uram, egy nyomozótiszt másképp viszonyul egy halálesethez, mint egy orvos. Én ehhez nem értek. Ami minket, orvosokat illet, nekünk az lett volna a feladatunk, hogy életben tartsuk ezt a beteget is, akinek az egészségi állapota rettenetesen elromlott, már nem nagyon lehetett segíteni rajta. De ha szombaton, azokban a kritikus percekben valamelyik orvosunk mellett lett volna, meghosszabbíthatta volna az életét, ebben biztos vagyok.

Az urak és a hölgyek elmentek, a beteg egyedül maradt, a másik beteg is ott volt ugyan, de hát az már olyan állapotban volt, hogy fogalma sem lehetett, hogy az elmúlt napokban mi történt a kórteremben.

Másnap újra megjelent a nyomozótiszt, ezúttal ötödmagával, s a szalonorvos is velük volt.

– Hát, uram – kezdte a nyomozótiszt –, el kellett hoznom a bilincset s ezeket az urakat is. Kihallgattuk a feleségét, és kiderült, hogy a halott fiának maga katonatársa volt, aki többször meglopta a kaszárnyában, ráadásul feljelentette a katonai vezetésnél, hogy orvosi eredményei hamisak voltak, maga másfél évig az irodában teljesített szolgálatot, holott rendes kiképzésen kellett volna részt vegyen, merthogy makkegészséges volt abban az időben, a súlyos szívelégtelenségnek, amellyel eltanácsolták a katonai szolgálattól, nem volt semmi reális alapja. A kolléga még azt is tudta, hogy mennyi pénzt fizetett ezért a hamis

orvosi igazolványért, és ki volt az az orvos, akivel intézte ezt a csalást. Ezek után magát bilincsben kell elszállítanunk az ügyészségre, és ideiglenesen a börtön kórházában fogják kezelni, amíg dűlőre jut a maga ügye. Hívom a szobaasszonyt, hogy öltöztesse fel, a hordágy itt van az ajtó mellett, a kocsi a kapunál. Valahogy boldogulunk.

A börtönkórházban civilizált körülmények fogadták, az ügyészek naponként háromszor-négyszer is kihallgatták, mindig mások, amíg annyira kifárasztották ezekkel a sorozatos tortúrákkal, hogy néhány nap múlva megtört. Megvádolták gondatlanságból okozott emberölésért, kapott két év fogházat, nem fellebbezett, nem látta értelmét. Egy év után átkerült egy cellába, ahol nyolcadmagával töltötte el a hátramaradt egy évet, csakhogy ezzel nem ért véget a kálváriája. Még lett volna egy hónapja a szabadulásig, amikor a börtönudvaron valaki megkéselte. A hátralévő időt azzal töltötte, hogy nap mint nap kutatót a tettes után, pénzt ígért sorban egy csomó rabnak, hogy adják ki neki a tettest, amíg végül sikerült azonosítania az illetőt. Még lett volna egy hete a szabadulásig, amikor végre a tettes közelébe került, és a hátába döfött egy hatalmas kést, amit nagy pénzért szerzett. Mindkettőjük szerencsétlenségére a tettes a helyszínen szörnyethalt. Jött az újabb tárgyalás, ezúttal gyilkosságért tíz év letöltendő börtönbüntetést kapott. Mire kijött a börtönből, családtagjai sorban meghaltak, barátai elhagyták, egyedül maradt. Új barátokat nem sikerült szereznie, de nem is törte magát érte, aztán meg kinek lett volna kedve egy tizenkét évig börtönben ült gyilkossal barátkozni? ■ ■ ■

■ **Sigmond István** (Torda, 1936): a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem jogi karán végzett 1959-ben. Dolgozott a kolozsvári IRVA kereskedelmi osztályának vezetőjeként, 1973–1989 között a Kolozs megyei kulturális bizottság színházi szakfelügyelője, közben 1980–1983 között a Kolozsvári Magyar Opera művészeti igazgatója, 1990–2012 között a kolozsvári *Helikon* szerkesztőségi felelős titkára. Megjelent munkái: 17 regény- és novelláskötet, 1 drámakötet, 3 regényfordítás. Díjak: a kolozsvári Írói Egyesület prózadíja (1975, 1985, 2003), Soros életműdíj (1997), a Magyar Írószövetség Év Könyve díja (2003), Magyar Köztársasági Érdemkereszt (1997), a Magyar Művészeti Akadémia tagja (2005).

